

Cena po pošti:

za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—
v opravi prejeman mesečno K 1.50

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna poltivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna poltivrsta (72 mm)
30 vinarjev

Izhaja:

vsak dan, izvenemši nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Opravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Uredniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Laška fakulteta.

Laška fakulteta je res velika reva; zopet so nastale čez noč težave, ki jo spravljajo v nevarnost.

Laški liberalni listi sodijo o teh novih zaprekah sledeče:

Visoki in vplivni člani gosposke zbornice, nemški krščanski socialci in nemški radikalci, ki so sploh vsaki nemški visoki šoli nasprotni, so se nekako združili, da laško fakulteti, ki bi se imela zdaj okoli Velike Noči rešiti, zopet pot zastavijo. Porabili so ugodno priliko, ki jim jo je nudil Steinwender s svojim načrtom, aranžirati potovanje nemškonalcionalnih poslancev v Rim z željo, ki jo je ta mož izrazil, naj bi se Lahom v kraljestvu takorekoč prinesla v Rim v dar laška fakulteta za njihove brate v avstrijski monarhiji. To so »reakcionarci« pridno izrabili in začeli natolcevat, da je Nathan na Steinwenderja v tem zmislu pritisnil in da si avstrijski parlament ne da nič diktirati od iredentarijev. Vlada pa je to po strani s tihim zadovoljstvom opazovala in to rovanje mirno trpela. Te intrige so pa tudi mnogim nemškim liberalnim poslancem samim prav prišle, ker laške fakultete ne morejo gutirati, ko so bili svoj čas le prisiljeni zanj glasovati, da Lahom plačajo njihove glasove, potrebne za vladno večino. In »klerikalni ter liberalni rovarji«, v zvezi z »visokimi faktorji«, so svoj namen dosegli: laška fakulteta pride šele po Veliki Noči na vrsto.

Kar se Slovanov tiče, Lahi priznavajo, da se jim ne more očitati nobene nekorektnosti in nelojalnosti, ker intrige zoper laško fakulteto so bile inscenirane edinole od strank večine.

Tako sodijo Lahi in mi to v svrhu informacije brez komentarja objavljamo. Pristavljamo le, da so Lahi tudi zato v skrbeh, ker se govori o razpustu zbornice, s čimur bi njihova fakulteta zopet za lep čas v vodo padla. Ta fakulteta se nam res smili.

Zahajajoče jutro.

Naša javnost je pokazala, da je zdrava. Boj, ki smo ga te dni na celi črti začeli zoper nesramno časopisje, je

rodil še večje uspehe, kakor je bilo pričakovati in veliko prej, kakor smo mislili, so vsi pošteni elementi na delu, da se jutrovska kuga omeji in zatre.

Bila bi pa res sramota, če bi bili še delj trpeli, da bi se med dobrim slovenskim ljudstvom pasel dalje ta umazani tisk. Nekaj ljudi, ki za nobeno drugo rabo niso, mažejo dnevnik, ljudje, ki bi jim drugod noben človek ne dal niti pol vinarja zaslužka, se imajo za urednike, ljudje, ki bi jim sicer nihče ne zapal nobenega posla, pišejo članke in hočejo poštene ljudi komandirati.

Naše ljudstvo je na delu, da zastavi gnojnice, ki se iz revolverskega uredništva v Ljubljani izteka, pot. Po družtvih se že o dobrem in slabem časopisu predava, naša vrla duhovščina razlaga iz prižnice, kako katoličan hudo greši zoper Boga in lastni duševni blagor, če zanemari svoje dolžnosti glede tiska, Orli so na seje svojih okrožnih odborov že to točko na dnevni red postavili, veliko priznanje pa zasluži tudi prizadevanje naših učiteljev in katehetov.

To delo je tako uspešno, da »Jutrovc« že danes vidijo smrtne sence. Tisti jutrovski urednik, ki je še 2. t. m., zanašajoč se na potrpežljivost poštenih ljudi in na svojo predrznost, zapisal, da »Jutra« nobeden ne bo uničil, ker če bi ga kdo res uničil, bi to bil zanj pogin! — taisti človek danes milo toži, da so začeli kateheti in krščanski učitelji boj zoper njegov list in iz njegovih tožba veje slutnja pogina. Tako pravi: »Na vsak način hočejo »Jutro« uničiti. Mi pa pojdemo na boj zoper te hujšakače, da ne bomo krivi, ako bi kdaj zmpagal klerikalizem, ako bi slovenska javnost ne izvedela resnice!« In svoje vrste elemente pozivlja, naj »Jutro« vendar podpirajo, »da ne bodo krivi, če bi »Jutro« prenehalo.«

Ta tisk se je torej na to zanašal, da bodo naši možje iz strahu pred njegovimi grožnjami molčali, da se bodo bali izsiljevanja najpodlejše vrste, ki se je v resnici vršilo, kakor »Jutro« urednik danes sam priznava, pa se skriva za agenti svojega lista. Ta račun se je izjalovil in zato se je zdaj nesramnost izpremenila v strah pred bodočnostjo. Mi bomo gotovo radevolje vse storili, da se bodo zle slutnje »Jutra« čimprej vresničile. Kakor se je organiziral boj zoper alkohol, tako se bo

zoper »Jutro«, ki je hujše od alkohola, ker je izrodek dušne kuge najhujše vrste. Naša duhovščina, naši učitelji, naše družine, od najstarejšega do najmlajšega bodo vsi storili svoje, da ne bo na slovenskem narodu običal madež, da je kdaj med njim izhajalo časopisje, kakoršno ni za dostojne ljudi, ampak za propalice. »Jutro« naj le stoka, bo še hujše!

Državni zbor.

Proračunski odsek

je včeraj končal razpravo o postavitvi notranjega ministrstva ter je sprejel predloženo predlogo. Odklonil je seveda predlogo dr. Korošca, da se črta vsota 590.000 K za ljudsko štetje. Sprejela se je z 26 proti 16 glasovi resolucija, da se ima pri prihodnjem štetju vstaviti tudi narodnost v dotične rubrike, vkljub da te resolucije ni priporočil poročevalec.

Pričela se je razprava o domobranskem ministrstvu.

Gostinčar

je predložil zahtevo prebivalcev Begunj in okolice, da se konečno vendar uredi razmere strelišča glede odškodnine onim posestnikom, ki med streljanjem ne morejo iti v gozd na delo.

Zahteval je tudi, da se rezervisti ne kličejo ob času žetve k orožnim vajam.

Minister za domobranbo je obljubil odpraviti nedostatke.

Ostali govorniki v proračunskem odseku.

Včeraj so govorili poleg Gostinčarja še Rolsberg, dr. Adler, Kramar, dr. Sylvester, Seliger, Kuranda in Choc.

Marckhlovi napadi na Slovence. — »Ljubljanska mestna hranilnica« in »Glavna posojilnica«.

Marckhl se je v svojem govoru zaletaval v Slovence zaradi pritožb ob ljudskem štetju. Ker ni mogel nič stvarnega povedati, je le splošno rekel, češ, da so slovenski poslanci zato tako hudi, zaradi ljudskega štetja, da bi preglasili nemške pritožbe. Nato je, kakor poročajo nemški listi, napadel »Mestno hranilnico ljubljansko«, ker je v konkurzu »Glavne posojilnice« je priglasila 95 vlog v skupnem znesku

205.730 K, kar vzbuja dvome, če politična oblast zadostno nadzoruje hranilnico, ker hranilnice niso upravičene, da tako nalagajo svoje vloge.

Brambeni odsek

je bil včeraj le končno sklepčen. Ko naj bi se pričela seja, ni bil odsek še sklepčen. Ob enčetrtna na 4. je odsekov načelnik poslanec Pogačnik sam pregovarjal po hodniku odsekovne člane, da naj se udeleže seje. Poljski poslanci, ki so bili na pojedini pri Korytowskem, so končno prišli k seji, prišel je tudi še poslanec Myslivec, manjkalo je še enega poslanca, da bi bil odsek sklepčen. Končno je pripeljal poslanec Fink še poslanca Kahna, tako da je bila seja sklepčna. Čehi in soc. demokrati so se nato tudi podali k odsekovi seji, ki se je pričela ob tričetrt na 4. Ko so nekaj časa razpravljali, je stavil Schuhmeier predlog, naj se seja zaključi, kateremu predlogu je moral predsednik ugoditi, ker odsek ni bil več sklepčen.

Sprejem škola mons. dr. Andreja Karlina.

O prihodu novega tržaškega škofa v Trst se poroča še sledeče: Dr. Andrej Karlin je v torek popoldne prispel v Gorico. Spremljal ga je njegov brat č. g. župnik J. Karlin. Z Jesenic do Gorice sta ga spremljali jeseniški župnik in kaplan. Iz Gorice so mu do Avč prišli naproti: sem profesorja dr. Ličanin in dr. Uječič iz Gorice ter tržaški ordinariatni tajnik Fabris. Na gorjski postaji ga je pričakoval knezoškof dr. Sedej, pri katerem je bil mons. dr. Karlin gost. Drugi dan, v sredo, ob deveti uri popoldne je odpotoval. Iz Trsta sta mu prišla naproti tržaška kanonika Buttignoni in Mecchia. Pred odhodom se mu je na gorjski postaji poklonila v Gorici bivajoča tržaška duhovščina.

V Trstu so ga na državnem kolodvoru pričakovali stolni prošt mons. Petronio, škofijski tajnik Mandić, cesarski namestnik Hohenlohe, tržaški župan in zastopniki drugih oblasti. Velika množica ljudstva se je nabrala pri kolodvoru. Med zvonjenjem zvonov vseh tržaških cerkva se je novi vladika odpeljal skupno z namestnikom princem Hohenlohe v škofijsko palačo, kjer ga je pričakovala tržaška in okoličanska svetna in redovna du-

LISTEK.

Invalidova povest.

Po francoskem izvirniku. — Lea Fatur.
(Dalje.)

V ječi je našel Paez stoinpetdeset upornikov, ki so bili že malodušni, potlačeni od dolgega bivanja v vlažnem prostoru, tožili so, da jih čaka smrt, da bi bili storili bolje, da niso poslušali Paeza, ker morajo zdaj umreti z njim, radi njega. — Paez jih je ozmerjal, da so stare babe. Tožijo in cvilijo kakor zaprti psi, mesto da bi se rešili verig in udarili na prosto. »Stoipetdeset mož ne bi čakalo tu smrti — a vi ste šleve.« — Ko je prišel zjutraj jetničar, so ga napadli, zvezali, so udarili na stražo, jih vzeli orožje. Paez je hitel po vojarnah pobijati Špance, oznanjal svobodo, Barinani, ki so se vlegli kot španski podložniki so vstali svobodni državljani. — In pogledite, tak mož je bil vendar zmožen nežnega čustva. Da nisem bil sam žalostna priča tistega dogodka, gotovo ne bi verjel kaj takega. No pomislite: Neko noč sem imel stražo v Paezovem taboru. Inšpiciral sem, kar slišim, da prihaja jezdec. Luna je sijala in kmalo sem zagledal čudno stvar: Ženska jezdi v naš tabor. Naglo, divje. Kakor da prihaja po rešenje ali da naznanja nevarnost. Lasje, silno dolgi in črni so vihrali v vetru, oči so žarele skoz noč — bila je čudna

res čudna prikazen. Jezdil sem k prvi straži in sprejel sam žensko. Prosila me je goreče, da jo peljem k Paezu, da je prejezdila dolge milje, da mu prinese poročilo iz Santa Fé. Bila je zelo mlada in zelo lepa ženska. Bil sem osramoten, zazdeval sem si vedno, da sem junak, a to nežno dekle, ki se je upalo na dolgo samotno pot, v tabor divjih Ljanerov, je imelo več poguma kot vsak vojak. Peljal sem jo k Paezu, ki je spal v vrvenici, privezani k dveh plantanama. Bogue kake krvave poboje je sanjal, ko ga prebudim in mu stopi pred zasenene oči mlado dekle. Padla je na kolena in dvignila prosee roki. Kaj se je godilo takrat z divjim prebivalcem prerije, ne vem. Naglo je skočil pokonci, poravnal si skrbno rdečo srajco, si pogladil zmršeno brado in poslušal pozornoma deklino poročilo: Uporniki v Santa Fé prosijo generala Paeza, da jim pride hitro na pomoč. Zdaj se bijejo s posadko v mestu. Zmagujejo. Toda guverner je poslal po pomoč, in če je ne dobe uporniki prej ko on, so izgubljeni. V taki sili je poslal vodja Santardez deklico k Paezu in ji naročil, da se ne sme vrniti brez pomoči. — Pozorno jo je poslušal Paez, njegov obraz se je kar izpremenil. Mehko je izpraševal dekle po njenem imenu in njenih razmerah. Pojasnila mu je, da je iz mesta Santa Fé, da prenaša že par mesecev pisma upornikov, da se zove Policarpa Salvatoriella. — »Salvatoriella«, je ponavljal ves presunjen naš divji general, »Salvatoriella, dete moje,

mar se ne bojite nevarnosti?« — »Kdor ljubi svobodo se ne boji smrti,« mu je odgovorila ponosno, in rečem ti prijatelj, na mojo vero, naš general, ki je moril ljudi kar za zabavo, je bil globoko ginjen. Razburjen stiskal deklino ročice v svojih žilavih rokah in ji zagotavljal, da pohiti za njo in reši njene rojake. Zakričala je od veselja in mu poljubila roko. Paez je klical, hotel ji je postreči, ji dati spremstvo. Bog ve kaj je vse hotel — toda dekle je skočilo na konja in izginilo iz tabora. Paez se ni več vlegel. Najraje bi bil odjezdil takoj, a konji in moške so bili trudni, ker so podili ves dan Francoze. Hodil je nemiren po taboru, straža je kimala za njim: Nemogoče je postalo mogoče, general Paez je zaljubljen! — Zjutraj je poklical Paez svoj vojni svet in objavil, da je obljubil Santafecanom pomoči, da morajo odjezditi nemudoma tje. A njegovi pastirji so imeli tudi svoje muhe, dolga pot v hribovite kraje jim ni prijala, in tudi Španci bi se okoristili z njihovim odhodom, bi pobili Bolivarja. Prvič v njegovem življenju ni mogel Paez kar je hotel. Divjal je, prosil, grozil. Zaman. Dejstva so bila taka, da se niso pokorili neukrotni brezsrabniki svojem poveljniku. Tedaj se je obrnil Paez na mene in mi prigovarjal ognjevito: »Vi ste Francoz — vi umejete, da mi je hudo, ker ne morem izpolniti dane besede tako hitro. . . Vi ste Francoz — jezdite v Santa Fé. Španec ali domačin, vsak vas bo spoštoval, vam pustil prosto pot. Recite, da hočete v

špansko službo, recite da pridete na obisk, recite kar hočete — samo hajte tja . . . Paez vam bo na veke hvaležen . . . Govorite s Santanzom . . . Recite mu, da naj spravi upornike iz mesta predno pride Špancem pomoč in naj jih privede k meni. Moji bratje bodo vsi — v svoji preriji jim sezidam mesto — rešite jih prosim vas . . . Rešite pred vsem njo, mlado junakinjo, rešite Salvatoriello . . .«

Tako je govoril v pretrganih stavkih in jaz se nisem obojavljal. Ljubil sem nevarnost, mikala me je kaka romantična zgodba. Paez mi je dal par najboljših svojih konj in svoj prstan, ki bi me branil in me izkazal upornikom. Hitel sem po Salvatoriellini poti, solnce mi je kazalo smer. Ugibal sem, je li prišla deklica srečno v mesto, in če tudi — Bog ve, niso li že tam na pomoč poklicani . . . Ugibal sem, kako jih rešim, dovedem v prerijo, jezdil sem ves božji dan in prijezdil na večer v bližino mesta. Že sem videl na gričku utrjeno mesto, že sem menil, da pridem še o pravem času, ker ni bilo videti znaka nemira okrog mesta. Kar me zajame v soteski pod mestom nekaj razpraskanih, ranjenih in raztrganih mož. Srce mi je upadlo pri pogledu na divje obraze, polne obupne jeze, črne od krvi in prahu. To so bojovníki, ki so se umaknili po obupnem boju. Bili so res santafeski uporniki.

(Dalje.)

hovščina. Nagovoril je novega škofa mons. dr. Petronio, ki je vidno ginjen v svojem nagovoru izražal zahvalo Bogu in v imenu vse duhovščine neomajno zvestobo in udanost novemu škofu. V odgovor se je škof najprej zahvalil mons. Petroniju, ki da je že drugič vladal škofijo kot kapitularni vikar in mu je čestital, da ga je cesar odlikoval s komturnim križcem Franc Jožefovega reda. Nato je nagovoril duhovnike kot svoje predrage brate, ki prihaja k njim kot katoliški škof in kot takega ga naj tudi oni smatrajo. Zaupa v njihovo sodelovanje in se jim priporoča v molitev. Potem je vsakega posebej ljubeznjivo nagovoril, vsakega v njegovem materinem jeziku.

Laško nasilje.

Prejeli smo in objavljamo:

Slavno uredništvo!

Povodom poznatog govora, štono ga je izrekao u delegacijama član gospodarske kuće dr. pl. Grabmayr, objavili su gospoda dr. Ljudevit Rizzi, zemaljski kapetan, dr. Dragutin Appolonio, dr. Nevinko Chersich i Franjo Salata, prisjednici zemaljskog odbora u Poreču, njeku vrst ispravka na činjenice, navedene od spomenutog delegata. Nato se je razvila žestoka polemika u primorskim novinama, a usred te polemike su spomenuta gospoda prisjednici zemaljskog odbora za Istru — ovaj put bez zemaljskog kapetana — dali drugu izjavu, u kojoj drže tvrdom nepobitnu istinu svojih prijašnjih navoda prama činjenicama, koje su bile iznesene s protivne strane.

Obzirom na to molimo i mi, kao prisjednici istoga zemaljskoga odbora za Istru za uljudno obnarodovanje u Vašem cenjenem listu sljedeće

izjave.

1. Istina je, kako ističu naši visoko štovani kolege od zemaljskog odbora, da se sastav istarskoga sabora temelji na razmjeru, utanačenom u zakonu od 17. maja 1908, br. 17; ali istotako stoji činjenica, da usljed nelojalnog nastupa Talijana kod izbora u Puli Slaveni su izgubili jedan mandat.

Dali pak razmjer od (slavenskih) 19 : 26 (talijanskih) saborskih zastupnika odgovara etničkim odnošajima zemlje (okolo 190.000 Slavena prama 140.000 Talijana), o tome neka sude drugi. Svakako moramo spomenuti da toli u saboru koli u svim autonomnim upravnim organima vladajuća talijanska većina jako zanemaruje boljitak slavenskog pučanstva, dakle većine Istrana, u narodnom, kulturnom i gospodarskom pogledu.

A to je očito htio istaknuti delegat gospodin dr. pl. Grabmayr.

2. Isti gospodin delegat je nadatje ustvrdio, da jezik većine istarskoga pučanstva niti ne postoji u istarskom saboru. To je žalibože istina, usprkos svemu naporu naših kolega od zemaljskog odbora, da ublaže donekle tu stvar. Dosta je uzeti u ruke oficijelne i stenografske zapisnike sjednica istarskoga sabora, a da se osvjedočimo, da je gosp. dr. pl. Grabmayr rekao istinu. U tim zapisnicima ne nalazimo zabilježene niti jedne slavenske riječi, niti jednog slavenskog podneska. Što je izneseno u slavenskom jeziku, to ne biva uzeto u obzir od saborskog predsjednika dr. Rizzi, dočim pismeni podnesci bivaju prevedeni na talijanski i tek u tom jeziku dolaze na raspravu i u zapisnik.

A to se događa još danas, predma su već u godinama 1895 i 1898 izdane Previšnje rezolucije na predsjedništvo sabora, s kojima je bila uskraćena sankcija zaključaka, stvorenih od talijanske saborske većine, odnosno ustanovljenja talijanskog kao jedinog razpravnog jezika u saboru Istre.

Jezikovni ekskluzivizam vlada i kod zemaljskog odbora i kod svih zemaljskih zavoda, akoprem je i u tom smjeru c. kr. carevinski sud svojim riješitbama već iz godine 1888 dao pravo slavenskom zahtjevu, da se slavenski podnesci riješavaju u slavenskom jeziku.

3. Tvrđnja gospodina delegata dr. pl. Grabmayra, da su istarski Slaveni zanemareni i na polju nauke te da preko podeset molba za ustrojenje škola, premda su zrele za riješenje, već od više godina leži neriješeno na zemaljskom odboru, odgovora žalibože istini u potpunosti mjeri.

Pošto nije kasnije bio ustavno odobren zemaljski proračun, to ćemo uzeti za podlogu, u dokaz gornje istine u jednom smjeru, zaključni račun za god. 1908.

Iz istoga proizlazi, da od 858.168 K 63 v izdanih za naukovne svrhe, je bilo uporabljeno:

a) za pučke škole sa 292 talijanska i samo 185 slavenskih razreda skupno 611.591 K 10 v, pri čemu za Talijane više 140.244 K;

b) za isključivo talijanske srednje škole i jednu gospodarsku školu 113.307 K;

c) za talijansku občinsku gimnaziju u Puli 15.000 K;

d) za talijanske obrtne i strukovne škole 16.240 K, (za takve slavenske samo 1000 K); e) za podpore Talijanima 21.450 K, (za takve Slavenima samo 2950 K); f) za društvo »Lega Nazionale« 10.000 K.

Dakle preko 300.000 K više Talijana nego li za Slavena, koji posljednji sačinjavaju većinu istarskoga pučanstva. Ali još nješto. U Istri imade sedam kotarskih školskih vijeća, u koja zemaljski odbor imenuje po tri člana. Stoji činjenica, da je zemaljski odbor imenovao svih 21 člana od talijanske stranke, što se gotovo ne prikazuje kao znak pravednosti, osobito ne u većinom slavenskim kotarima (kao n. pr. Krku, Voloskom, Pazinu).

Što se pako tiče neriješenih molba za ustanovljenje škola, naši kolege bi htjeli stvar opravdati time, što s jedne strane navadjaju strašilo takozvanih »škole manjine«, a s druge se pozivlju na tobož teško financijalno stanje pokrajine.

Škole manjine? To je pojam, kog nepoznaju naši zakoni; ovi bo nedvojbeno ustanovljuju kada, kako i gdje se ima ustrojiti koja škola te ne čine razlike izmed većine i manjine.

Ali pogledajmo o koja to mjesta ide. Tu su u prvom redu gradovi Pula, Mal. Lošinj, Vel. Lošinj i Cres. U zadnja 2 je pučanstvo polag popisa od g. 1900 u većini slav., a u prva 2, osobito u Puli, Slaveni broje na tisuće i imadu sada privatne škole u svojem jeziku, sa više stotina polazeće školske djece. Sve ostale molbe za ustrojenje škola odnašaju se na mjesta, koja su čisto ili skoro čisto slavenska.

Niti financijalno stanje pokrajine nije tako slabo, a da bi se moralo radi toga uskratiti škole. U tom smjeru budi najprije spomenuto, da s ustrojenjem slavenskih škola će se u mnogim mjestima sniziti potrošak za talijanske škole. Pak ćemo istaknuti, da se ipak nalaze sredstva, kad se zaključilo podijeliti podporu izložbi u Kopru ili zemaljskim činovnicima radi skupocće ili kad se obnašlo kupiti nova zemljišta za pokrajinski poljodjelski zavod.

Pače i školske takse su bile uvedene, da se — to je bilo tada izričito naglašeno — dobiju sredstva za ustrajanje novih škola.

Daleko od nas misao, da branimo vladu, koja u školske svrhe u Istri daje kukavni prinos od 47.412 K, ali ta okolnost ne može nipošto opravdati postupak glede neriješenih molba za ustanovljenje škola.

Može se jošte nadodati, da sve škole, koje se imadu ustrojiti, nebi stupile namah najedanput u život, jer još uvijek stoji u Istri pomanjkanje školskih zgrada i učiteljskih sila.

4. Talijanska većina zemaljske uprave zlorabi svoju moć takodjer na gospodarskom polju — mnijaše delegat dr. pl. Grabmayr. Naši kolege od zemaljskog odbora odbijaju tu tvrdnju time, da navadjaju, kako su vsi zaključci današnjeg zemaljskog odbora u tom pogledu bili stvorjeni jednoglasno, dakle privolom slavenskih prisjednika.

Ne vjerujemo, da je dr. pl. Grabmayr htio ograničiti svoj sud na djelatnost sadanjeg odbora; niti mogu naši kolege govoriti o jednodušnosti zaključaka za doba iza oktobra 1910.

Ali što se tiče vremena od avgusta 1909 do oktobra 1910 — sadanji zemaljski odbor je bio izabran u saborskoj sjednici od 31. julya 1909 — jednodušnost zaključaka dade se tumačiti time, što smo mi imali tvrdo osvjedočenje, da će novi zemaljski red stupiti u podpunu krijepest takodjer u pogledu uporabe zemaljskih sredstava (§ 23.)

Saborsko zasijedanje, sazvano u oktobru 1910, razbistrilo je položaj: talijanska saborska većina nije htjela redoviti zemaljski proračun, ona nije htjela poštivati zakone glede uporabe jezika i tako je svršila idila jednodušnosti zaključaka.

Prije spomenuti zaključni račun za 1908 razjašnjuje u ostalom razmjer, u kojem obe pokrajinske narodnosti učestvuju kod uporabe pokrajinskih sredstava te će i naši visoko poštovani gospoda kolege morati priznati, da većina rubrika u istom još uvijek se skoro niti ne, tiču Slavena.

5. Kako si naši kolege od zemaljskog odbora i njihovi sumišljenici predstavljaju zajedničko življenje i djelovanje u Istri, to proizlazi iz brošure »Mir ili rat«, koji su izdali slavenski zastupnici na istarskom saboru. Iz

iste može vsaki nepristrani čovjek crpiti nauku, da nova vremena i novi zakoni, po shvaćanju vladajuće talijanske stranke, bi za Slavena morali značiti povratku u sredovječno doba. Ali se nesmiye ni Slavenima uzeti za zlo, ako i oni hoće naprijed, a ne nazad.

Clara pacta, boni amici!

Poreč, dne 12. marca 1911.

Anton Andričević, Dr. Ivan Zucco, prisjednici zemaljskog odbora.

HRVATSKI SABOR ODGOĐEN. — NOVI HRVATSKI BAN.

Včera se časnikari niso udeležili seje sabora, ker predsedstvo ni odredilo, da bi ne smela dohajati v časniškarsko ložo policija. Ob dveh popoldne je izročil ban dr. Tomašić predsedniku s 4. t. m. datirano kraljevo pismo, ki naglašja, da sabor v svoji sedanjosti ni delozmožen in da se zato sabor odgodi za negotovo dobo. Ko se je prečital kraljev ukaz, so poslanci klicali: »Živio hrvaški kralj!« »Živio Hrvatska!« — V Zagreb je došel prejšnji ban Rauch in se živahno posvetoval z vodilnimi politiki prejšnje unifonistične narodne stranke in kršćansko-socialne stranke prava. Trdi se, da dela Rauch na to, da postane hrvaški ban grof Erdödy.

SOCIALNO - DEMOKRAŠKA PORAZA PRI VOLITVAH NA ČESKEM.

V warnsdorfskem volivnem okraju je bil izvoljen s 4737 glasovi v ožji volitvi nemški svobodomislec Langenhan. Socialni demokrat Karpeles je dobil 4239 glasov. V hartmaniškem volivnem okraju je tudi pri ožjih volitvah propadel socialno-demokraški kandidat Weber, ki je dobil 4203 glasov, medtem ko je dobil nemški agrarec Paulik 4984 glasov. Oba nemška svobodomiselnika kandidata nista zmagala s lastno močjo, ampak zmagala sta, ker so glasovali za oba svobodomiselnika kandidata tudi nemški kršćanski socialci. Agitacija je bila, kakor smo že včera poročali, zelo silna. V Hartmanitzu je agitiralo 15 državnih in deželnih poslancev.

Proces Kayser-Palese.

Celovec, 16. marca 1911.

Danes se je tu začel senačni proces zoper monsignora Kayserja in njegovega kompanjona Nikolaja pl. Palese, ki sta s svojimi velikimi in nesrečnimi spekulacijami uničila sebe in potegnili s seboj koroško »Zentral-kasse«, osrednjo zadržno organizacijo koroških nemških kršćansko-socialnih zadrug, koje predsednik monsignor Weiß je brez vednosti odbora podjetjem Kayser-Palesejem posodil 3 milijone 315.744 kron, vsled česar je prišla »Zentralkasse« v velike škripce, a je vzel njeno sanacijo v roke avstrijski episkopat, tako da zadržniki ne bodo ničesar izgubili, ker je pol milijona že plačanega, pol milijona pa bodo škofje te dni plačali.

Obpravnavi prisostvuje veliko občinstva. Kayser sam ne kaže nobene pobitosti; nosi brado in se mu ne pozna prav nič, da je bil kdaj duhovnik. Zagovarja se jako spretno; govoril je od 10. ure 15 minut do 12. ure 20 minut. Nekje se je zapletel v protislovje s svojimi trditvami v preiskavi. Večkrat hudo napada nemškonacionalne nasprotnike in državno oblast, za kar dobi večkrat ukor.

Predsednik sodišču je Hans Falke baron pl. Lilienstein, državnega pravdnika zastopa dr. Franc Thuile, prisednika sta Martinak in pl. Dedovič; Kayserja zagovarja dr. Mühbacher, Paleseja dr. Gebert.

Obtožnica.

Paul Kayser, rojen 1871. v Nagoldu na Württembergem, duhovnik, nekaznovan, in Nikolaj pl. Palese, rojen 1867. v Trstu, trgovec z lesom v Feldkirchnu, se obtožita, da sta:

Paul Kayser s pretvezo, da ima vlogo gotovih 350.000 kron pri »Zentral-kasse« v Celovcu, je izvalil leta 1910. iz »Banca popolare« v Coneglianu posojilo 350.000 lir in istega leta Albertu Spörri v Zürichu posojilo 300.000 frankov, vsled česar sta imenovana trpela izgube na premoženju nad 2000 kron; oba, Paul Kayser in Palese, pa sta leta 1910. vsled sklepa deželnega sodišča v Celovcu prišla v konkurz, pa nista mogla dokazati, da sta samo vsled nezakriviljenih nezdod prišla v položaj, da nista mogla svojih upnikov poplačati;

končno sta poslovne knjige vodila tako slabo, da se na njihovi podlagi o dejanskem stanju svojih poslov in svojega premoženja ne more presoditi resnični položaj.

Vsled tega se dolži Paul Kayser goljufije po §§ 197, 200, 203 in

I. členu postave z dne 9. aprila 1909 št. 73 državnega zakonika Paul Kayserja in Nikolaj Palese pa prestopka zoper varnost imetja po § 486. kaz. zak. Kaznuje naj se Paul Kayserja po §§ 35. in 203. kaz. zak. in Nikolaj pl. Palese po § 486. kaz. zak.

Razlogi.

Na Kayserjeve in Palesejeve nesrečne spekulacije je deželno sodišče prišlo tako, da je vsled vesti, ki so se širile o stanju Centralne kase v Celovcu, odredilo kot revizijska oblast preiskavo.

Paul Kayser je bil v Erfurtu na Pruskem uradnik neke zavarovalne družbe, potem pa je v Inomostro študiral teologijo in prišel leta 1898. v Celovec ter postal leta 1899. kaplan v Feldkirchnu. Tu je z veliko spretnostjo in srečo ustanovil sirotišnice, katere je vzdrževal s prostovoljnimi darovi. Od začetka so mu ti darovi nesli po 3000 K na mesec, so pa narastli pozneje na 10.000 in 11.000 K na mesec. Nato je nakupil posestva, da dobi domače potrebščine za hrano sirotam in sirote tudi navadi na delo. Pozneje je še par sirotišnic ustanovil in tako dobro gospodaril, da so se ne samo pokrivala, ampak so darovi bili tako obilni, da je začel misliti na to, da prebitke na plodnosen način naloži. Tako je mož, ki bi bil mogel biti s svojimi vseskozi modernimi in racionalnimi napravami zadovoljen, začel spekulirati, kar je bila njegova poguba.

Seznanil se je namreč v svojo nesrečo leta 1900 z Nikolajem pl. Palese, ki je bil v Feldkirchnu ustanovil lesno trgovino, katera je imela borna denarna sredstva na razpolago. Kayser je vstopil kot tihi kompanjon z vložkom 60.000 K s 5 % obrestovanjem, enakom deležu na dobičku kakor sokompanjon na Kayser in Pedreyon in mesečno plačo 400 K. Vložek 60.000 K si je izposodil pri Centralni kasi, vrh tega mu je posodil veleposestnik Karl grof Montjoie v Wasserbergu 180.000 K, ki je pa kot kompanjon kmalu odstopil, ker je imel pomisleke, ker je firma nastavljal predrage uradnike. Firma je začela delati velike dolgove. Grofica Gabriella O'Donnell ji je posodila 212 tisoč kron, za katere je jamčil grof Montjoie, največ pa je dal monsignor Weiß, predsednik Centralne kase, ki se je kmalu povzpelo do pravega gospodarja tega lesnega podjetja. Najusodnejše je bilo, da je firma kupila premogovnik v Sonnenbergu za 270.000 K. Denar je dala »Banca Friulana« v Gorici pa 7 % in 1/2 % provizije. Kmalu nato je dala zopet posojilo 450.000 K pod enakimi pogoji. Ker je pa bilo treba odplačevati grofa Montjoie, je »Banca« morala posoditi polagoma do 1 milijona kron. Za zadnjih 400.000 K, ki jih je dala »Banca«, je jamčil Weiß imenom Centralne blagajne. Končno je zahteva »Banca« prešla popolnoma potom cesije na »Centralno«. Leta 1908. sta Kayser-Palese v Feldkirchnu otvorila hotel, ki je stal 371.711 K in pivovarno, ki je stala 497.600 K, napravila pa sta tudi v Treibachu parno žago za 38.000 K. Zdaj so se pa začele tudi denarne krize za firmo. Bogati darovi za sirotišča so bili že porabljeni in sirotišnice so vsled tega propadale, sirotam se je slabo godilo, kakor trdi obtožnica. Firma je krčevito poizkušala dobivati denar za tekoče izdatke. Še niso bile končane investicije za rudnik, pa je rudnik že 1.500.000 K požrl. Po posredovanju Kayserja se je dobilo posojilo 200.000 K pri nižjeavstrijski zadrži centrali na Dunaju po silno neugodnih pogojih: kronske rente, ki so notirale takrat 95-05, je namreč dala po kurzu 95-50. Pedreyon je iz firme izstopil za 135.000 lir in Paul Kayser je sedaj vstopil kot pravi kompanjon. Pivovarna je napravila zaloge celo v Ljubljani, Zagrebu in drugod, pa povsod je bila le izguba. Zdaj ji je posodila banka Suppan v Celovcu 100.000 K proti zastavljenju posestva in pod jamstvom bivšega celovškega škofa dr. Kahna, toda tudi ta kredit je leta 1909. pošel. Zdaj pa so firmi priskočili na pomoč Društvo sv. Jožefa (tiskovno društvo v Celovcu), opat iz Tanzenberga in škof Kahn kot poroki in so omogočili še nadaljnja izplačevanja od banke Suppan. Banka je otvorila za Centralno kaso kontokorrent 1.350.000 K tako, da je firma Palese-Kayser s to vsoto obremenila Centralni kasi pa nakazala tri kontrolne knjige na 500.000, 500.000 in 350.000 kron. Monsignor Weiß je pa tu zagrešil goljufijo, on je namreč te vložne knjige izpremenil s posebnim pripiskom v fingirane; konto je ostal fingiran in se ni nanj nič ne izne vplačevalo. Koncem leta 1909. je Kayser prišel na misel, iz rudnika napraviti angleško akcijsko družbo. Načrt, ki ga je pospeševal nek velik spekulant, ki je le zase delal. Ulrich Wyß iz

Švice, je bil ta-le: Kapital 6 milijonov frankov, vrh tega obligacije na hipoteke za 7 milijonov. Od teh 13 milijonov bi imela dobiti spekulant Ulrich Wyß in Jožef Maur'ch 2 900 000 frankov, 5 milijonov naj bi dobila Kayserja in Palese, 1 milijon grof Veith, z 2 milijonoma bi se pa bilo delalo. Paul Kayser naj bi bil postal ravnatelj s plačo 12.000 frankov na leto, Palese pa upravni svetnik. In res so družbo ustanovili s sedežem v Londonu s posredovanjem firme Sims an Sons, brat Wyßa, Jakob, pa je v Zürichu ustanovil diskontno banko v svrhu razpečevanja akcij in obligacij. Denar so dobili v Švici z menjicami, katerih so dali za 1.041.950 frankov cirkulirali, eskompitrali jih je imenovan Ulrich Wyß. Pa tudi to ni slo, ker je tudi Wyß na račun Kayserja in Paleseja čudno spekuliral, si veliko zaračunal in akcije naložil v silno obskurna podjetja (Bancaria-akcije, Copper Lake in Propocatori Stareo). Kayser je začel izdajati tudi zadolžnice za vzdrževanje sirotišč, hotel jih je plačati leta 1912. potem žrebance. Prinesle so mu vsled spretno reklame 100.000 K. Medtem pa je bil mons. Weiß tudi vsa denarna sredstva Centralne porabil. Centralna je imela že spomladi 1910. od Kayserja 2 1/2 milijona tirjati. Ko je Kayser Weißa marca 1910. zopet za denar prosil, mu je Weiß rekel, da mu ne more ničesar več dati, pač pa mu je dal vložne knjige banke Suppan, ki so bile pravzaprav kontokorrentne kontrolne knjige in falzificiral sam drugo vložno knjigo na 350.000 K z obrestmi 11.666 K, ki jo je datiral nazaj in pristavil neko vinkulacijo. Te knjige sta šla Kayser in Palese v Benetke lombardirat, Palese pa ni vedel, na kakšen goljufiv način so te vložne knjige nastale. Na to se je vsedla po posredovanju advokata dr. Zanettija v Benetkah, ki ga je Kayser preslepil, Banca Popolare v Coneglianu in dala nanje posojilo 300.000 lir, pa zahtevajoč, da se ta (od Weißa fabricirana) vložna knjiga pri Centralni nanjo prepíše. To se je zgodilo in Kayser je denar dobil v treh delnih izplačilih. Z isto vložno knjigo pa si je Kayser aprila meseca preskrbel posojilo 300.000 frankov pri trgovcu Sperry v Zürichu, ki je sicer zelo previdno postopal, a ga je Weiß s fingirano izjavo Centralne kase preslepil, da je denar dal. Dolgovi Kayserjeve firme so takrat že štiri milijone kron presegle. Preden se je moglo razpečevanje akcij »Angelske akcijske družbe« končati, je prišel konkurz, ki je dozdaj dognal, da ima firma 1.392.464 K aktiv in 5.806.381 K pasiv. kolikor je dozdaj znano. Premogovnik, ki ga je leta 1908. inženir Kubiasch cenil na 6 milijonov kron, kar se je vzel za podlago akcijskemu podjetju, cenil sodišče samo na 534.452 K. Centralna blagajna ima pri firmi tirjatev 3.315.744 K, po knjigah Kayserja pa le 2.712.573 K. Tako je firma zadolžena najmanj za 3 milijone preveč. Uradniki so bili za nič, stali so pa 100.000 K na leto, jemali so provizije knjigovodstva pri premogovniku sploh ni bilo! Trgovske knjige so se pomanjkljivo vodile inventarja sploh ni bilo, konto Centralne kase se je vodil na naročilo mons. Weißa samega prikrito.

Kayserjev zalogor.

Kayser in Palese priznata bistvena fakta, tajita pa goljufiv namen in trdita, da so podjetja še danes aktivna.

Kayser povdarja plemeniti namen, ko je ustanovil sirotišnice, slika bodo koroških otrok in idiotov in opisuje, kako so nemški nacionalci zoper njegove naprave hujskali. Leta 1904/5 je že oskrboval 450 oseb, kar ga je stalo 81.000 K na leto, leta 1907/8. pa 100.000 kron. Dobička pri tem ni bilo, kakor trdi državni pravdnik. In res, da so otroci stradali, nasprotno je eden po šest cmokov samo opoldan snedel. Cistost je bila vzorna. Korošci naj se ne bahajo, dali so v desetih letih za svoje sirote komaj 19.000 K. Ušivi otroci v sirotišnicah niso bili, pač pa so ušli s seboj prinesli in je stalo veliko truda, da so jih sestre odpravile. Najbolj so zoper sirotišnice hujskali liberalni učitelji. Obtoženec odločno zanika, da so darovi, ki jih je iz celega sveta za koroške sirote dobival, izkazovali prebit, nasprotno, aktiv je bilo 140.000 K, pasiv pa 220.000 K. Glede špekulacij dolžni časniki, inženirje in deželno vladno, da so krivi njegovih izgub. Zavlaščevanje od strani vlade z rekurzi ga je stalo 1 in pol milijona kron. V teku zagovora, ko govori o finančnih vložnih knjigah, pravi, da je vsoto 80.000 kron lombardiral pri Ljubljanski kreditni banki. Kar se pa tiče Weißovih manipulacij, pravi, da je on živel v veri, da ima »Centralna« res še denar. Glede znanih vložnih knjig, oziroma kontrolnih knjig kontokorrenta razlaga, da je

tem knjigam odgovarjal tudi dejanski vložek. (Dalje.)

AVSTRIJA ZASEDE SOLUN.

Američanski »New-York Herald« poroča iz Larise, da ima Avstrija pripravljene štiri križarice in pet oklopnih, s katerimi zasede Solun, če izbruhne vojska med Grško in Turčijo.

Dnevne novice.

+ Člani »Glavne posojilnice«. Prvi posel konkurznega upravitelja »Glavne posojilnice« bo, da realizira aktiva, to se pravi, da iztirja dolžnike. Ko se dožene primanjkljaj, ga bo treba porazdeliti na deleže članov. In tu nastane vprašanje, koliko je članov in koliko deležev jamči. Tu bo precejšnja težava, ker se je zapisnik članov nepravilno vodil in ker bo nastalo vprašanje, ali so bili izstopi pravilni in veljavni. Brez dvoma je članstvo in jamstvo pri 741 članih, ki imajo 3016 deležev. Članov, ki so sicer vpisani, pa niso nikoli deleža vplačali, je 13. Članov, ki so svoj izstop pisмено naznanili in se sodi, da je njihova zaveza prenehala, je 56 s 334 deleži. Pri teh je pravno vprašanje dvomno, kajti deleži so se jim sicer izplačali, a njihov izstop se ni sklenil in ne registriral. Članov, katerih nastop ni bil pisмено naznanjen v smislu pravil, je 75 s 185 deleži. Tudi tu je pravni položaj dvomen. Članov, ki so svoj izstop pisμένο naznanili v letih 1907, 1908 in 1909, katerih jamstvo pa še traja, je 140 s 642 deleži. Če se vsa ta pravna vprašanja rešijo, bo v obvezni stalo morda do 900 članov s približno 3500 deleži. Od teh je skoro polovica ljudi, ki služijo za fiksno plačo (častniki, uradniki, učitelji itd.), druga polovica so obrtniki, trgovci in zemljiški posestniki (večinoma mali posestniki). Šest članov je v konkurzu, 56 jih je umrlo in pridejo dediči v jamstvo, 9 jih je odšlo v Ameriko. Posamezniki imajo v veliki večini po en delež. Eden ima 440 deležev, trije po 400, dva po 80, 22 po 40, eden po 20, 3 po 8 eden 12, eden 6, 2 po 5 in 99 po 4 deleže. Po političnem mišljenju je 87 odstotkov liberalcev, 11 odstotkov Nemcev in 2 odstotka pristašev S. L. S. Duhovniki so vmes trije ljubljanski, eden (B.) je dvomljiv, druga dva (V. in S.) jamčita.

+ Slov. kat. akad. društvo »Dan« v Pragi je izvolilo na IV. rednem obnem zboru, 14. t. m. za letni tečaj 1910/11 sledeči odbor: Predsednik: Josip Dular, stud. iur.; podpredsednik: Pavel Cvenkel, stud. iur.; tajnik: Anton Rebol, stud. iur.; blagajnik: Franc Strižič, stud. iur.; knjižničar: Anton Leskovec, stud. iur.; gospodar: Ljudevit Koser, stud. iur.

+ »Južice« v kasarnah. Kmečki fant, bivši vojak, ki se je povrnil minulo jesen na dopust, je prišel domov kot naročnik »Jutra«. Na vprašanja, kje je naredil znanje s tem listom, je odgovoril: »O, v kasarnah je bilo tacega berila dosti!« Predzrost »Jutrašev« presega v resnici vse meje! Na kolodvor hodijo »živice« klicati kralju Petru, a isti čas razpregajo svoje mreže celo med cesarskimi fanti. In vlada? In vojaška oblast, ki mora gledati na to, da se protivastrijski duh v vojašnicah ne širi?

+ Našim društvom! Opozarjamo društva, katera nameravajo naročiti tamburice ali pa iste vpeljati, da počakajo z naročili. V kratkem izide cenik tamburice izberne kakovosti, kakor tudi potrebnih za tamburaške orkestre. Društvo, ki hoče imeti cene in trpežne, natančno izdelane instrumente, naj torej počaka z naročilom in iste naroči po zastopstvu tovarne tamburice v Ljubljani. Tamburice se bodo prodajale v korist Slovenske Straže.

— V št. Vidu nad Ljubljano predava v nedeljo dne 19. t. m. po šesti maši v dvorani pri Četavu sadjarski nadzornik gospod M. Humek o sadjarstvu.

— Nov slučaj črnih koz. Mesarju Francetu Rodetu na Studencu v občini D. M. v Polju je obolela njegova hčerka na črnih kozah. To se je pa takole zgodilo: Rodetov sosed je pripeljal voz odpadkov iz predilnice, da bi polje z njimi pognojil. Rodetov otrok se je valjal po teh odpadkih in se je nalezil črnih koz. Na vsak način bi se morali odpadki v tem resnem času na mestu razkužiti, oziroma drugače neškodljive storiti.

— Goriški brigadir Klar je prosil za dopust. Nazaj se več ne vrne. Na njegovo mesto bo poklican poveljnik bosenskega polka na Dunaju Schenk.

— K železniški nesreči v Bohinjski Beli. Po hudem in napornem delu se je posrečilo, razbite in poškodovane železniške voze pospraviti v kraj, tako da se promet vrši v navadnem redu.

— Snega je po deželi obilo padlo. Gorenjci in Notranjci ga imajo nad pol metra po hribih. Za kmetovalca pomeni ta sneg dobrodošlo gnojilo.

— V vilo nadvojvode Ludovika Salvatorja, v Miljah pri Trstu, ki biva navadno na otoku Maiorca na Španskem, kjer ima velika posestva ali pa na Dunaju, so udrli oboroženi tatovi, katere so pa policisti pregnali in pri tem enega ranili, pa so jim vsi ušli. Upanje je, da jih bodo dobili.

— Društveno gibanje. Kranjska deželna vlada je potrdila pravila slov. kat. izobraževalnega društva »Resnica« s sedežem v St. Juriju pri Grosupljem, in socialno-demokratske »Splošne mladinske zveze za Kranjsko« s sedežem v Ljubljani.

— Smrtna kosa. Na Livku je umrl dne 13. t. m. gospod Anton Matelič, star 55 let.

— Na v'sokem morju je umrl na ladji »Körber« med vožnjo iz Bombaya v Suez Nikola Milič, strojni pomočnik. Bil je oženjen. Dobrosrčni potniki so nabrali za osamelo vdovo 360 K, katero svoto so začasno izročili kapitanu.

— Nesreča na jeseniškem kolodvoru. Dne 13. t. m. ob 7. uri 55 min. jutraj je prišel premikač Anton Kokal pod kolesa železniškega voza.

— Vodovod v Sp. Šiški. Od strani občinskih odbornikov v Sp. Šiški, ki so v zadnji obč. seji glasovali za predlog, da prevzame občina Sp. Šiška vodovodne naprave od Vodovodne zadruge v Sp. Šiški, se je sklical za zvečer shod v Reininghausovo pivnico v Sp. Šiški. Shod je otvoril obč. odbornik Udovč, ki je bil tudi izvoljen za predsednika. Za podpredsednika in zapisničarja sta bila izvoljena obč. odbornika Kuntara in Vrhovec. Prvi je govoril obč. odbornik Ojster, ki je obrazložil, v kakih razmerah in pod kakimi pogoji se je ustanovila Vodovodna zadruga v Sp. Šiški, kaj je dovedlo večino obč. odbora do sklepa, da naj prevzame vodovodne naprave v svojo oskrb, ter kritikoval postopanje zadruge napram odjemalcem vode. Predbavica je za drugi zlasti, da po svojih pravilih ni bila upravičena pobirati od članov navrtalne takse, ki jo je celo od raznih članov nesorazmerno iztirjavala. — Za njim je govoril obč. odbornik Jančigaj, ki je zlasti povdarjal, da ste država in dežela dali Vodovodni zadrugi subvencijo le pod pogojem, da prevzame vodovod občina sčasoma v svoje roke. Da je mogla začeti Vodovodna zadruga poslovati, je morala najeti pri Kranjski hranilnici 65.000 K posojila, za katere jamči občina. Ko pa se je zahtevalo od zadruge podatkov o njenem premoženjskem stanju v svrhu dogovora zaradi prevzetja, se teh podatkov sploh ni dalo. Graja tudi, ker se ni izvršil sklep obč. odbora, da pristopi občina z 20 deleži k zadrugi, ter konstatira, da občina ni bila nikdar zastopana na občinih zborih zadruge. Ako prevzame občina vodovod, ne bo nihče prisiljen, da mora jemati vodo, ker bi bilo zato potreba posebnega zakona, ta pa se ne bo nikdar sklenil, ker Šiška nima lastnega vodovoda, temveč rabi vodo ljubljanskega vodovoda. — Obč. svetnik Gogala povdarja, da bi imelo sedaj več občanov rado vodovod, a ga ne morejo dobiti. Ako občina prevzame vodovod, ne bo navrtalnih takse, povrniti bo treba občini samo faktične napravljalne stroške. Občina garantuje sedaj za 65.000 K zadrugi, a ne ve niti, ako se ta dolg kaj amortizuje, in nima niti vploga v knjige zadruge. Govorili so še gg. Klemenčič, Noč, Ojster, Jančigaj, nakar je obč. odbornik Vrhovec predlagal sledečo resolucijo: »Zborovalci, zbrani na javnem shodu dne 16. marca 1911. v Sp. Šiški v salonu gostilne Reininghaus, odločno obsojajo rovanje odbora Vodovodne zadruge proti obč. odboru, istotako obsojajo čudno postopanje županovo, ki v vodovodnem vprašanju ni pokazal potrebnih objektivnosti, marveč je celo preziral tozadevne sklepe občinskega odbora. Današnji ljudski shod pričakuje, da župan opusti vsaj dosedanja nasprotstva proti občinskemu vodovodnemu odseku, ter kot predstojnik občine deluje v interesu občine ne pa vodovodne zadruge.« — Resolucija je bila sprejeta soglasno, nakar se je shod zaključil.

— Vpeljava brzojavne službe na poštne uradu Kočevska Reka. Dne 25. marca t. l. se uvede na c. kr. poštne uradu Kočevska Reka, politični okraj Kočevje, brzojavna služba z omejenim dnevnim službenim časom.

— Umri je v četrtak zvečer v Trzinu po kratki bolezni g. Ivan Cizelj, c. kr. sodni oficijal. Pokoj njegovi duši!

— Podira se hrib, na katerega pobojajo je tržaško predmestje Greta, in sicer doli proti cesti, ki vodi na Miramar. Več hiš kaže razpoke, pokajo tudi vodovodne cevi. Vzrok podiranja

je med drugim neki veliki, zdaj opuščeni kamnolom, potem tudi opuščena galerija Južne železnice. Strokovnjaki trdijo, da za zdaj še ni bližnje nevarnosti za hiše, treba bo pa kaj storiti, da se podiranje ustavi.

NOVA GOLJUFIJA V SRBIJI.

V vojaški tvornici Kragujevac so zopet zasledili veliko goljufijo. Med 50.000 prenašanih Mauserjevimi puškami jih je bilo namreč rabljivih zgolj 35.000.

VELIKI IZGREDI V WARNSDORFU.

V Warnsdorfu so bili, kakor smo že včeraj poročali med brzojavkami, spopadi med Nemci in socialnimi demokrati. Warnsdorfsko okrajno elavarstvo je prepovedalo nositi došlim praškim nemškim vseučiliščnikom dijaške znake. Orožništvo je moralo že podnevi večkrat posredovati. Opoldne so se do krvi stekli socialno-demokratski agitatorji in praški vseučiliščniki. En dijak je bil ranjen. Prebivalstvo je bilo grozno razburjeno. Ko so zaključili volitev, so zasedli volišče na glavnem trgu socialni demokrati in z živžgi spremljali izid štetja glasov. Proti večeru se je zbrala na trgu velika množica, ki je vedno naraščala. Položaj je bil tako opasen, da so pozvali brzojavno iz Libere vojaštvo, ki pa do 9. ure zvečer ni došlo. Ker je bil položaj vedno bolj opasen in ker so se bali, da bi lahko nastale velike demonstracije, je politična oblast koncentrirala 40 orožnikov, ki so zasedli glavni trg. Ker se množica na poziv orožnikov ni razšla, so orožniki z nasajenimi bajoneti napadli demonstrante in jih razkropili. Ranjena je bila neka ženska. Demonstranti so se nato razkropili.

POLITIČNI UMORI IN BOJI OB BULGARSKI MEJI.

Ob bulgarski meji pri Mefk prelazu so Bulgari umorili iz političnih razlogov štiri mohamedance. Pri Dospotu so se pa spopadli turški vojaki z bulgarskimi vstaši. Padla sta dva bulgarska četaša in en turški vojak. Ostali bulgarski četaši so pobegnili.

Ljubljanske novice.

Ij Trgovsko sotrudištvo na naslov gg. trgovcev. Gremij trgovcev je razglasil, da je glasom zakona dovoljeno imeti to nedeljo odprte trgovine. Pač pa se trgovski sotrudiščniki obračajo s tem do cenj. gospodov šefov z udano prošnjo, da naj bodo to nedeljo zaprte vse trgovine brez izjeme, kakor običajno, kajti občinstvo je že itak navajeno na nedeljski počitek. V teku drugega tedna imamo itak zopet praznik. Nedelja je prosto določena za sotrudištvo in pač ni potreba, da bi naš deželni patron povzročil mržnje, ki gotovo ne bi izostale. Apelujemo tedaj na gospode šefe, da naši prošnji ugodijo in pričakujemo, da naše besede ne padejo na nerodovitna tla. Za trgovsko sotrudištvo: Pomočniški zbor gremija trgovcev v Ljubljani. — Tem besedam se pridružuje v polnem obsegu tudi urudištvo »Slovenca« z željo, naj bi gg. šefi imeli toliko socialnega smisla, da ne bi po nepotrebnem mučili trgovskih sotrudiščnikov in jim privoščili edin prost dan v tednu. Če bi pa trgovine bile res odprte na ta dvojni praznik, tedaj naj se občinstvo zavzame za trgovske sotrudiščnike in naj v nedeljo ne hodi v trgovine. Razume se, da bomo z največjo odločnostjo ožigosali vsako skrutitev praznika deželnega patrona in povedali občinstvu brezobzirno, kdo izmed gg. trgovcev je bil tako malo socialen, da se je polakomnil minimalnega zaslužka na nedeljo, ki bi mu v ponedeljek itak ne odšel. Tisti gg. trgovci, ki hočejo imeti na praznik deželnega patrona odprte prodajalne, naj se spomnijo, da celo Turki bolj spoštujejo svoje praznike in — sram naj jih bo.

Ij Tožba »Učiteljske tiskarne« proti »Južici«. Danes je bil prvi narok pri ljubljanskem civilnem senatu v zadevi tožbe, ki jo je vložila »Učiteljska tiskarna« proti izdajatelju »Jutra«, Plutu. K I. naroku je prišel Plut sam, ki je izjavil, da bo vložil proti tožbi v štirinajstih dneh ugovor.

Ij Rožemkavkin Miha, kakor pravijo v Belikrajini svojemu, žal, rojaku, gospodu Milanu Plutu, ki je danes v Ljubljani »lastnik«, je danes v svojem »Jutru« postal tako pohleven, da ljudje več ne poznajo prejšnjega bavlava. Mož je danes priznal, da so agenti njegovega lista pri nabiranju inseratov iz ljudi denar izsiljevali s pretnjo, da jih v listu napadejo, ko so pa dali inserate celo Nemci, so se napadi na te Nemce ustavili! Popolnoma je pa gosp. Miha Plut iz previdnosti pozabil, da ga je šele trgovska zbornica morala odločno opozoriti, da »Jutro« ne sme revolver-

žurnalistično izsiljevanje! Saj je »Jutro« samo v velikem stilu izvrševalo izsiljevanje, ko je 2. t. m. zapisalo, da tudi »skriti sovražnik« (!) lista ne bo uničil, kajti če bi ga, bi bilo to njegov pogin — on je s tem mislil reči, če bi se kdo izmed liberalcev drznil nastopiti proti kakim gnjusobi, ga bomo — ubili, že veste kaj! Ali ni to pretnja izsiljevalnega značaja, kakor jo definira kazenski zakon? Rožemkavkin Miha se je pa hudo zmotil, njegovih odkritij se namreč prav nobeden ne boji, pač pa bo Miha Plut še marsikaj izvedel, kar mu ne bo posebno všeč. Ali Rožemkavkin Miha ve, kako je zažgal doma sosedu hišo? Kak mož je to, je treba samo njegove rojake v rojstni vasi vprašati, sicer pa tudi mi ne bomo dolgo molčali, če bo Miha še kaj veliko bruhal iz sebe. Ali ve ta človek, kako je v Karlovcu študiral, kaj je počel na Splitu in kakšne spomine je zapustil v Belgradu in Zagrebu? Ali morebiti Rožemkavkin Miha kaj ve o svojem bivšem prijatelju A. G. Matošu, književniku v Zagrebu in zakaj se je to prijateljstvo razdrlo? Ali ve on, kako ga je Matoš oklofotal in kakšne kriminalne reči je o njem odkril, Rožemkavkin Miha jo je pa odkuril? Miha, ne draži ljudi, mi imamo tvojo pravo podobo že tako skrbno sestavljeno, da bo nekaj prav čednega vun prišlo, če boš še dolgo uganjal svoje arogantnosti. Sicer se nam samim studi v to poseči, a če bomo v to žal prisiljeni, bomo brezobzirni do skrajnosti. Pa tudi drugi prijatelji Rožemkavkega Miha se naj v tem slučaju ne nadejajo posebno dobrega zase.

Iz V slovenskem gledališču se iz denarnih ozirih prihodnjo sezono ne bo gojilo veliko opere, pač pa se upri-zore male opere, spevoigre, operete ter drame.

Iz Nove klopi za mestno dvorano je ravnokar izgotovil in postavil mi-zarski mojster g. Rojina. Te klopi ob-segajo 16 sedežev. Novi občinski svet bo štel odslej 45 občinskih svetovalcev.

Iz Ljubljanskim izletnikom v okoličje priporočamo, naj v vsaki gostilni zahtevajo dobro vino, dobre klobase in druge okusne jedi — od tega bodo kaj imeli, če bodo pa hodili v gostilne, kjer tega nimajo, pač pa kak liberalen list, si bodo pokvarili želodce in jih bo tudi v nedeljo glava bolela. Resnica je in ostane, da boli glava po slabi pijati in jedi v liberalnih gostilnah in po liberalni agitaciji, če jo kdo poizkuša v ljubljanski okolici. Če je liberalcem kaj na tem, da bi jih glava ne bolela, naj poslušajo naš svet.

Iz Ljubljani in pritoki so vsled deževja in južnega vremena zadnje tri dni znatno narasli.

Iz Kreditna banka je kupila od mestne občine ob vogalu Dunajske in Franca Jožefa ceste ležeči dve parceli starega vojaškega oskrbovališča, na koji namerava zgraditi trinadstropno hišo. Parcelo (1), ležečo ob Franca Jožefa cesti, namerava kupiti od banke lekarnar g. G. Piccoli za zgradbo trinadstropne hiše.

Iz Policijsko zgaševanje. Pri sestavljanju volilskih imenikov, kakor tudi pri letošnjem ljudskem štetju se je pokazalo, da je v Ljubljani mnogo ljudi, ki niso policijsko zgašeni. Vsled take nerednosti in brezbrčnosti je točno in pravilno poslovanje mestnega zgaševalnega urada naravnost onemogočeno. **Opozorjamo tedaj vsakogar, da se je treba vselej policijsko zglasiti, kadar kdo stanovanje izpremeni.** To-zadavni prestopki se bodo strogo kaznovali.

Iz V kavarni hotela »Union« koncertira vsaki dan dunajski šramel-kvartet. Začetek ob deveti uri. Vstop prost.

Iz Naš ribji trg je v postnem času ob petkih z različnim blagom navadno bogato založen. Ker je zanimanje za morske ribe vsled slabe lovi nekoliko pojenjalo, prišlo je zopet domače blago do večje veljave. Danes je bilo mnogo rib raznih vrst in razne velikosti na prodaj, manjkali so samo sulci in lipani, katere je po zakonu prepovedano loviti v tem času. Največ je bilo ščuk iz domačih vod, cene nepretirane; za 40 vinarjev se je dobila že prav čedna ščuka. Tudi navadnih rib platnic, belic itd. je bilo dovolj na trgu. Rakov je bilo malo in še tisti so bili prav neznačni. Nekaj več je bilo žab, ki so se prodajale po 6 vinarjev. Polžev je bilo malo, opažalo pa se je, da je kaj malo zani-manja za nje.

Iz K nesreči na dolenskem kolo-dvoru se nam še poroča: Nesrečni Mar-

ko Vider, oče gostilničarja in usluž-benca na dolenskem kolodvoru, ki je lansko leto umrl, je imel včeraj nekaj opraviti tam s premogom. Po 12. uri pa je zapustil svoje delo in šel čez progo. V tem pa pride tovrni vlak ter podere starčka Vidra. Takoj so mu na pomoč prihiteli železničarji in po-klicali policijsko komisijo, ki je odre-dila, da so ponesrečenca prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnišnico. Kakor čujemo, je Vider v bolnišnici umrl.

Iz Osiveli uzmovič. Včeraj je po-lacija aretovala nekega že osivelega vpokojenega železničarja, ki je nujno sumljiv, da je pred nekaj dnevi ukra-del pred Lavričev prodajalno na Glin-cah več predmetov. Možička, ki je pre-čej vdan žganjepitju, so izročili so-dišču.

Iz Zvita kupčija. Posebne vrste kupčijo si je omislil neki tukajšnji po-strežček. Pojavlja se v večih krajih s popolnoma novim kolesom ter istega ponuja v prodajo pod pretvezo, da je kolo od nekega gospoda, kateri se je preselil v Ameriko, ali da neki gospod nujno denar rabi ali kaj sličnega ter da je kolo bilo samo parkrat voženo in je stalo novo 200 K in še več, sedaj pa, da ga proda za nizko ceno. Ker je pa kolo najslabše vrste in v resnici novo veliko manj stane kakor ga on ponuja, se vsled tega opozarja, da se ne bo kdo dal po premetnem postrežčku k na-kupu pogovoriti, kajti ko proda enega, si preskrbi zopet drugega. Obenem bi pa bilo dobro, da bi se za take kupčije zanimala oblast.

Iz Iz vlaka skočil. Ko je bil dne 8. t. m. mornar Mato Krajačič rodod iz Reke eskortovan iz ganizijskega za-pora iz Zagreba v Pulj, je ponoči pa-trulji skočil iz vlaka ter ga dosedaj še niso dobili.

Slovensko gledališče.

Iz Mamzelle Nitouche, eno izmed najbolj nesmiselnih operet, so nam pedsinočnim postavili na oder. Imeli so slabo vest, zato so oznanili operni koncert povsem kramarske sorte. Ideja ta je vstala v kramarski duši, kakor jih je več za kulisami prvega in dose-daj edinega slovenskega odra. Menda so hoteli gospodje, ki imajo veslo v ro-kah, včerajšnji večer koncem sezone podati nekako bilanco letošnje opere in operete. Pritirali so v drugem dejanju na oder štiri soliste, g. Peršl, gospico Peršlovo, g. Nadasz in g. Šmidovo. Le g. Križaj je bil tako pameten, da je iz-ostal. Seveda so ti štirje peli, kakor se da pač peti, če manjka razpoloženja na odru in pod njim. Tesno je bilo mej tem v publiku, smilili so se nam pevci, v tem hujši gnjev je vstajal proti ti-stim, ki so našo nekdanjo ponosito opero z horendnimi gažami v svoji temeljiti nezmožnosti privedli v prepad in raz-pad ter jo nadomestili z vlačugarsko moderno opereto. Baj se je letos zopet poveril angažma za prihodnjo sezono g. Govekarju, katerega je letos tako rešen umetnik, kot je dr. Gojmir Krek, kar par distance dokazilno okritikoval, da bi povsod drugod dobil plavo polo. Koruptne razmere v našem deželnem gledišču pa so dovolile, da so gospodu ravnatelju izrazili zaupanje ljudje, ki vidijo v frivolnosti in lascivnosti umet-nosti, katerim je alfa in omega zabave — pospeševanje trivialnosti mesto plemenitosti. Naši javni činitelji naj bi ne dali niti solda za tak oder, to je jasno. Takšne in enake zabave, kot so bile letošnje operete in operne karikature, naj si špogajo tisti, ki jih pozele. Slo-venska javnost ima od njih obetno moralno škodo, že spričo vedno z dijaki nabasanega parterja. To je tisti neiz-merno hvalisani kulturni pomen sode-njega deželnega gledišča. — Predstava sama je bila površna, kaj čuda, če so imeli še le opoldan za silo eno vajo z orkestrom. Najboljše je pogodil svojega ravnatelja g. Molek, ki je bil v maski in nastopu povsem umesten. Gospica Thalerjeva je razvijala precejšno ži-vahnost, seveda je šla ta živahnost dostikrat na račun diskretnosti, graci-joznosti in elegancie, ker je posnemala g. Polakovo in hotela biti originalna. G. Povhe je na višku svojega kultur-nega nivoa in po tem meri tudi občin-stvo. Zato tudi tako povhasto igra. G. Bukšek bi bil brez sablje bolje opravil, pogrešali smo pa tudi tistih gromkih imperativov iz kosarne. Drugi so se več ali manj prilagodili banalnemu miljeju te nesmiselnosti. Kapelniku se ni nič ljubilo, orkestru tudi ne, zbor je

bil tudi sinoči zvest principu, da je ne-zavozi, če je ne more — je pač konec sezone. Hvala Bogu! A. S.

SPRAVA V BELGRAJSKEM KONAKU.

Listi poročajo, da se je princ Jurij spravil s kraljem in da se mu zdaj na-kaže letna apanaža 60.000 dinarjev.

POULIČEN BOJ OB STAVKI V SOMMERSETU.

Železniški delavci na progi Som-merset - Canatta - nooga so stopili v stavko. Ko so jih hoteli s črnici nado-mestiti je prišlo do pouličnega boja, v katerem je bilo deset ubitih in mnogo težko ranjenih.

Telefonska in brzojavna poročila.

NEMŠKI FREISINN ZMAGAL S PO-MOČJO KRŠČANSKIH SOCIALCEV. — NEZNANSKO VESELJE MED VLAD-NO VEČINO.

Dunaj, 17. marca. Pri včerajšnjih ožjih volitvah za državnozborna man-data v Warnsdorfu in Hartmanitzu so zmagali nemški svobodomislecii edinole s pomočjo krščanskih socialcev, ki so dali svoje glasove nemškim radikal-cem proti socialno-demokratskima kan-didatoma, ki bi bila sicer Freisinnu mandata, ki sta doslej bila vedno v nemškoliberalni posesti, ugrabila. Vsled tega vlada med nemškimi na-cijonalci in radikalcii nepopisno veselo razpoloženje in se je pokazalo takoj včeraj ponoči pri routu pri ministrskem predsedniku baronu Bienenrhu, pri katerem so nemški poslanci do poznega jutra ostali in bili najzidanejšje volje. Nemškoliberalni listi triumfirajo, dej-stva pa, da so jih le krščanski socialci rešili propada, ne omenjajo. Veselje nad tema zmagama je med nemškimi liberalci, ki so bili te dni jako slabe volje, toliko, da so danes že priprav-ljeni glasovati tako za posojilo, ki ga vlada v budgetnem provizoriju v svrhu pokritja izdatkov za dreadnoughte za-hteva, kakor tudi za nove dolgove.

Danes se je namreč vršila konfe-rencia nemških krščanskih socialcev, nemških nacionalcev, Poljakov, Lahov in vladnih Rusinov pri ministrskem predsedniku baronu Bienenrhu, ki je dejal, da frče zadnji čas po zraku gla-sovi, da vlada dela na razpust zbor-nice, da pa je on slejkoprej trdno pre-pričan, da bo mogoče normalno delo-vati dalje, ako se vse delaljubne stran-ke vzamejo skupaj. Razpust zbornice je pač le eventualnost, na katero mora vsaka vlada računati za slučaj, da na-stopi kaka situacija, iz katere ni iz-hoda, ni pa res, da vlada sama na raz-pust dela. Vlada polaga važnost na to, da se še pred Veliko nočjo reši bud-getni provizorij s posojilom in rekrutni kontigent ter bančna predloga. Na Lahe je baron Bienenrth apeliral, naj zahtevo po fakulteti odlože dotlej, da bodo te točke rešene, nakar pride fakulteta zagotovo na vrsto in bo vlada vse zastavila, da se reši. Nemške stran-ke so izjavile, da se hočejo do torka premisliti, je pa že danes čisto gotovo, da bodo za posojilo 77 milijonov glaso-vali, pa zahtevali obenem, da vlada po Veliki noči predloži postavo o lokalnih železnicah, s katero naj bi se celih 70 lokalnih železnic otvorilo, pokritje pa naj vlada najde z novim posojilom 230 milijonov kron! To zahtevajo nemške stranke za svoje volivce, ki s poslanci niso nič kaj preveč zadovoljni, ker so volivte na Češkem dokazale, da nemški svobodomislecii izgubljajo tla pod nogami. Večinske stranke so torej zdaj kar za to, da se napravi vsegaskup blizu 307 milijonov kron novih dolgov.

POSŁANSKA ZBORNICA.

Dunaj, 17. marca. Po referatu po-slanca Povšeta so se danes vse agrarne resolucije rešile in sprejele. Nato se je takoj začelo prvo branje rekrutnega kontingenta. Prvi je govoril poslanec »Slovenskega kluba«, J. a r c, ki je izjavil, da bo njegova stranka, ker se gre za nujno potrebo države, ki se mora rešiti, glasovala za zakon.

CESAR O PARLAMENTU.

Dunaj, 17. marca. Cesar nasleduje z veliko pozornostjo dogodke, ki se od-igravajo v parlamentu in je več parla-mentarcem večinskih strank, ki so bili te dni pri njem v avdijenci, dejal: »Delo v parlamentu gre počasi naprej, razprave v odsekih so preširoke in se ponavljajo v plenumu, stranke bi mo-rale delati na to, da se zadeve hitreje rešijo. Avstrijski parlament ne sme

glede bančne predloge in predloge o rekrutnem kontingentu zaostati za Ogrskim.«

PROTI BARONU BURIANU.

Dunaj, 17. marca. »Bosnische Kor-respondenz« dokazuje, kako je baron Burian avstrijsko delegacijo s svojimi poročili vodil za nos, izjavlja, da je tako postopanje Burianovo razžaljenje za avstrijsko delegacijo, ki bo gotovo dobila pota, da dobi zadoščenje.

CESAR VILJEM II.

Dunaj, 17. marca. Cesar Viljem II. se je pripeljal na Dunaj s svojo so-progo cesarico Avgusto Viktorijo in svojo edino hčerjo Viktorijo Luizo ter princom Joachimom.

PRVI AVSTRIJSKI DREADNOUGHT.

Trst, 17. marca. V morje bodo spu-stili prvi avstrijski dreadnought »Franca Jožefa I.« 11. junija, kakor se je zdaj definitivno sklenilo. Cesar bo najbrže res prišel pri tej priliki v Trst in rezidiral na jahti »Miramar«. Pro-jektirane so velike slavnosti.

DOGODKI V MEHIKI.

New-York, 17. marca. Amerikan-ska armada je že pripravljena, da pre-korači mehičansko mejo in so vlaki za transport čet že pripravljeni.

Mehiko, 17. marca. Med vladnimi četami in insurgenti bo prišlo v krat-kem do boja pri Nigereheadu in Dou-glasu, ki so ga vladne čete zasedle. Pro-met je na mehičanskih železnicah v obsegu 160 km ustavljen.

ABDUL HAMID SE HOTEL UMORITI.

Solun, 17. marca. Bivši sultan Ab-dul Hamid se je poizkusil preteklo noč usmrtiti. Razbil je čašo in si s steklom hotel prerezati žile, kar je pa preprečil častnik straže. Abdul Hamid je nato kot besen razbijal in kričal, da bo mla-doturške vlade kmalu konec.

Ali ste pridobili »Slovenca« ka-kega novega naročnika? Upošte-vajte upliv dobrega dnevnika in agitirajte pov od za nove naročnike!

Otroci, kateri huišalo

najdejo v Scott-ovi emulziji go-tovo pomoč. V nasprotju z na-vadnim ribjim oljem zaužijejo otroci Scott-ovo e ulzijo vedno s posebno s astjo, in pri tem je tudi celo lažje preb vna kot mleko. Razumtega je pa tudi bolj učinkujoča in uspeši se po na-v di pokaže že po dvakratni m zaužitju, tako iz orn. in močne so n ene se tavin.

SCOTT-OVA EMULZIJA

re ponaša s 34 letnim dobrim slovesom kot najboljšje sredstvo, ki daje slabotnim otrokom nove moči in novo zdravje.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 v. 3109 Dobi se v vseh lekarnah.

Serravallo
železnato Kina-Vino
Higienična razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.
Povzroča slast do jedi, okrepla živce, zboljša kri in je re-konvalescentom in malo-krvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.
Izborni okus.
Večkrat odlikovano.
Nad 7000 zdravniških spričeval.
J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Stara okna in vrata

s podboji, žaluzijami itd. so na prodaj v veliki izbiri v bivši cukrarni v Ljubljani. Ondi se odda tudi zelo močen malo rabljen **tovorni voz**. Vpraša se pri hišniku Stritarju, Ambrožev trg 3, tu

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

urar, prva največja domača

exportna tvrdka ur, zlatnine

in srebrnine Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška var-sivena znamka

„IKO“

Briljanti po nizki ceni.

»Valerija ali zmagovalni izhod iz Katakob.« — Zgodovinska povest. — Ta povest, katero je spisal priznani poznavatelj rimske zgodovine monsignor Ant. de Wall, je zajeta iz one smrt in muke prezirajoče dobe krščanstva, iz katere so izšle najlepše povesti svetovnega slovstva. Povest, katera se vrši za časa vladanja rimskih cesarjev Maksencija in Konstantina Velikega, nam prekrasno slika zmagovalni boj procvitajočega krščanstva proti propalemu poganstvu in je gotovo ena najlepših povesti iz prve dobe krščanstva, katero smemo staviti v isto vrsto s »Quo vadis«, »Dekle z biseri« in drugimi povestmi, ki so si v pol leta osvojile cel svet. Pisatelj monsignor Ant. de Wall je znan širom sveta kot eden najboljših poznavalcev stare rimske zgodovine in izpod njegovega peresa izvirajo najboljši spisi o Rimu in njegovih znamenitostih, kar jih imamo. — Knjiga se dobi v »Katoliški bukvarni« in stane s poštnino vred 1 K 50 v.

Kurzi efektov in menjic.
dne 16. marca 1911.

Skupna 4 ^o / _o konv. renta, maj—november	92-95
Skupna 4 ^o / _o konv. renta, januar—julij	92-95
Skupna 4 ^o / _o papirna renta, februar—avgust	96-70
Skupna 4 ^o / _o srebrna renta, april—oktober	96-80
Avstrijska zlata renta	115-50
Avstrijska kronska renta 4 ^o / _o	92-95
Avstrijska investic. renta 3 ¹ / ₂ ^o / _o	92-65
Ogrska zlata renta 4 ^o / _o	111-45
Ogrska kronska renta 4 ^o / _o	91-60
Ogrska investicijska renta 3 ¹ / ₂ ^o / _o	80-95
Delnice avstrijsko-ogrske banke	19-25
Kreditne delnice	66-50
London vista	240-07 ¹ / ₂
Nemški drž. bankovci za 100 mark	117-42
20 mark	23-49
20 frankov	19-01
Italijanski bankovci	94-60
Rubliji	253 ¹ / ₂

Vsa Ljubljana govori o tem, da je

Karol Planinšek-ova

pražena kava

najboljša ! ! ! !

Iz praste roke prod m

lepo posestvo

obstoječe iz lepe enonadstropne hiše, dobrega gospodarskega poslojpa, dobro zaraščen sadni vrt v bližini nahajajoči travniki, njive, ter dobro zaraščene smrekove gozde. Hiša stoji poleg cerkve v Ljubnem, ki je zelo pripravna za vsako trgovino.

Kdor je kupec naj se oglasi pri prodajalcu

Iv. Markelj, gostilničarju v Otočah,
pošta Podnart, Gorenjsko. 789 (1)

Proda se dobro ohranjen

šivalni stroj

Streliška ulica, št. 4. pritl. 885-3

Mesto hišnika

s 60 K mesečne plače, prostim stanovanjem itd., se odda s 1. aprilom t. l. Prosilec mora biti deloljuben, trezen, zanesljiv in brez večje rodbine. Mizar ali tesar ima prednost. Vpraša se lahko vsak dan od 11. do 12. ure pri **Pongratzevem oskrbništvu**, Franc Jožefova cesta št. 7, III. nadstr., ali pri hišniku **Stritarju** v bivši cukrarni **Ambrožev trg 3**, ob vsakem dnevnem času. 875-2

Mestni učitelj **Franc Galè** javlja zopet v imenu svoje soproge **Antonije** in hčerke **Gabrijele** pretužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes njihova preljubljena hčerka

Roza Galè

ob pol 5. uri popoldne nenadoma v 5. letu svoje nežne starosti izdihnila svojo blago dušo.

Priporočamo jo v molitev in blag spomin. 886

V Ljubljani, dne 16. marca 1911.

Meteorologično poročilo.

Višina n. moriem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
16	9. zveč.	731,6	0,4	sr. jug.	sneg	
17	7. zjut.	32,4	0,8	sl. jzah.	megla	17,8
	2. pop.	31,5	5,3	sl. jug.	del. jasno	

Srednja večerajšna temp. 0,8 norm 3,7

Vila

v neposredni bližini smrekovega gozda, s kostanjevim nasadom, sadnim in zelenjadnim vrtom, pet minut od Celja v zelo lepi legi, se

proda za 30 000 kron.

Več pove uprava »Slovenca«. 809 (1)

Konjski gnoj

okrog 20 voz na prodaj. Vpraša naj se pri hišniku **Stritarju** v bivši cukrarni, **Ambrožev trg št. 3, Ljubljana.** 876-2

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je moj nad vse ljubljeni in nepozabni soprog, gospod

IVAN CIZL

c. kr. sodnijski oficial in posestnik

danes, dne 16. marca zvečer ob 7. uri po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, v starosti 42 let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb preljubega mi soproga se vrši v soboto, dne 18. marca ob 4. uri popoldne na domače pokopališče v Trzinu.

Sv. maša se boče brala v domači župni cerkvi.

Bodi predragemu, nepozabnemu rajniku zemlja lahka in blag spomin.

Trzin, dne 16. marca 1911.

881

Marija Cizl roj. Čadež, prežaljujoča soproga.

800

Za pomlad in poletje

priporoča tvrdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ul. 9

svojo bogato zalogo

izgotovljenih oblek

za gospode in dečke

ter mične novosti

v konfekciji za dame in deklice

Ceniki zastonj in franko

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani

v hiši Zadrúžne zveze, Dunajska cesta 32 (nasproli Bavarskemu dvoru v bližini mitnice).

Hranilne vloge obre- stuje po

4¹/₄ %

brez odbitka.

Vložne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar. - Posojila na zemljišča daje po 4³/₄ 0,0 in 5⁰/_o. - Daje posojila na amortizacijo na vsak poljuben načrt, dalje na menice in vrednostne papirje.

Uradne ure vsak delavnik od 8. do 12. dopoldne.

Za varnost vloženega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem premoženjem in davčno močjo. Vsaka špekulacija z vloženim denarjem je po pravilih odobrenih od c. kr. dež. vlade izključena, zato je denar v hranilnici popolnoma varno naložen in se ni bati nobene izgube. 54

Hranilne vloge obre- stuje po

4¹/₄ %

brez odbitka.

DUNAJSKI SRAMEL KUARTET

koncertira vsaki dan 883

v kavarni hotela »Union«.

Vstop prost. Začetek ob 9. uri zvečer. Ravnateljstvo.

Delniška glavica K 6.000.000

710 2

Jadranska banka filijalka v Ljubljani

Rezervni fond okoli K 300.000

Selenburgova ulica šte. 7 (nasproti glavni pošti).**Kupuje in prodaja:**

urednosne papirje, rente, obligacije, zafasna pisma, prioritete, delnice, srečke itd. — Valute in devize. — Predajni na urednosne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih.

Promese k vsem žrebanjem.**Centrala v Trstu.****Vloge na knjižice**od dneva vložitve **4 1/2 0/0** do dneva dolga.

Rentni davek plačuje banka iz svojega. Na iekoči in žiro račun po dogovoru. Živalna zveza z Ameriko.

Akreditivi.**Menjalnica.****Eskomptuje**

menice, devize in fakture. — Zavarovanje vrednosnih papirjev proti kurzni izgubi. — Revizija žrebanja srečk itd. brezplačno. — Slobni krediti. — Rembours-krediti. — Borzna naročila.

Inkaso.**Filijalka v Opatiji.****: Naročite „Slovenca“ :**

Veletrgovina specerijskega blaga in deželnih pridelkov

ANTON KOLENC**CELJE**Narodni dom¹ Graška cesta 22.
(v lastnih hišah).

Naznanja, da kupuje vsakovrstne deželne pridelke vsako množino po najvišjih dnevnih cenah, osobito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumno, vsakovrstno žito, konoplje itd. ter sadje sveže in suho. Predvno v vsaki množini se kupi kakor tudi solnate vreče.

Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za skup vedno svežega specerijskega blaga in deželnih pridelkov, ker jamčim za pošteno in dobro postrežbo po najnižjih dnevnih cenah.

Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne sveče, kadilo in olje za cerkve.

Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo z vedno svežim blagom po najnižjih cenah. Nadalje premog na cele vozove debel po 2-10, droben po 1-40 K 100 kg na dom postavljen v Celju, drugam po dogovoru.

Pismena naročila se z obratno pošto izvrše.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kasm. zobo-
čistil. sred-
stvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Dobro
59
povsodi

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano

črno Dalmatinsko vino

najboljše sredstvo 2501

4 steklenice (5 kg) franko K 4.—**BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.****„KŮČ“****Služba cerkvenika in organista**

861

se razpisuje do 1. aprila. Nastop takoj. Prosilci — oženjeni in rokodelci imajo prednost — naj se zglase če le mogoče osebno. Župni urad Naklo pri Kranju.

ANTON ŠARC, Ljubljana**Šelenburgova ulica šte. 5**

na vogalu Knaflove ulice (nasproti glavne pošte).

Znano najboljšo platno za rjuhe, bombaževina, brisalke i. t. d. — Švicarske vezenine. — Znano

2064 najboljšo perilo. — Najcenejši nakup. 2064

— Opreme za neveste. —**Gremij trgovcev v Ljubljani**

naznanja svojim članom,

da smejo biti v nedeljo dne
19. marca t. l.,

ker pade na ta dan praznik sv. Jožefa,
v smislu dež. zak. 31. oktobra 1905, št. XI,

vse trgovine odprte

od sedmih zjutraj do dvanajstih opoldne
ter od treh do šestih popoldne.

Načelnikov namestnik:

846 2

Iv. Mejač l. r.

Ime:

R. Miklauc
Ljubljana

592

bodi vsakemu znano
pri nakupu blaga
za obleko in perilo.

Antonija Schuller, roj. Mulley, naznanja v svojem in v imenu vseh sorodnikov, da je Vsemogočni poklical k Sebi njeno ljubljeno sestro, preblagorodno gospo

Josipino Hotschevar roj. Mulley

imejteljico Elizabetinega reda, zlatega križca s krono, papeževega odlikovanja pro eccl. et pont., častno občanko krško, radovljiško, kostanjeviško in mnogo drugih občin i. dr. i. dr.

katera je danes ob 1/4 8. uro zjutraj v svojem 87. letu starosti po prejemu sv. zakramentov za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala.

Zemeljski ostanki znane blage pokojnice se bodo soboto dne 18. marca dopoldne ob 1/2 11. uri najprej prenesli v tukajšno mestno cerkev in po končanih cerkvenih obredih prepeljali v lastni mavzolej v Krškem k večnemu počitku.

KRŠKO, dne 16. marca 1911.

Mesto vsakega drugega naznanila.

869